

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY-4101-21-04/2012

P/12/096

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/096 – Planowanie i realizacja wybranych projektów teleinformatycznych, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Artur Nierebiński, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 84056 z 11 października 2012 r. [Dowód: akta kontroli nr 3 – 4] 2. Artur Gackowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 84068 z 12 listopada 2012 r. [Dowód: akta kontroli nr 5 – 6]
Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Policji we Włocławku, ul. Okrężna 25, 87 -800 Włocławek (zwana dalej KWP lub Komendą)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mł. Insp. Piotr Stachowiak, Komendant Miejski Policji we Włocławku (zwany dalej Komendantem) [Dowód: akta kontroli nr 7 – 18]

II. Ocena kontrolowanej działalności

1.11. System Wspomagania Dowodzenia

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wyniki kontroli wykazały, że System Wspomagania Dowodzenia (SWD) był podstawowym narzędziem pracy służby dyżurnej w KMP. W systemie były rejestrowane wszystkie wymagające tego zgłoszenia, zdarzenia oraz czynności związane z reakcją Policji. Nie używano jednak niektórych modułów oraz zakładki np. pojazdy usunięte. Stwierdzono, że urządzenia i sprzęt komputerowy otrzymane do obsługi SWD były wykorzystywane w sposób zgodny z przeznaczeniem. W Komendzie wprowadzono *Politykę bezpieczeństwa Systemu Wspomagania Dowodzenia* oraz *Instrukcję zarządzania systemem informatycznym przetwarzającym dane osobowe w SWD*, co było zgodne z art. 36 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych², zwanej dalej „u. o. d. o”.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 ze zm.,

1.22. E-posterunek

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wyniki kontroli wykazały, że aplikacja e-posterunek była wykorzystywana w KMP w praktyce policyjnej od marca 2011 r. Należy jednak podkreślić, że Komendant nie miał decydującego wpływu na określenie terminu użytkowania tej aplikacji w podległej mu jednostce. W powyższym zakresie KMP nie otrzymała wytycznych od jednostek organizacyjnych wyższego stopnia, tj. od Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy (KWP) i Komendy Głównej Policji (KGP).

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły niezastosowania w KMP, środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę danych osobowych przetwarzanych w aplikacji e-posterunek, co stanowiło naruszenie art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych oraz przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (zwanego dalej rozporządzeniem)³. W ocenie NIK podmiotem odpowiedzialnym za powstanie opisanych powyżej nieprawidłowości jest Komendant Główny Policji, który w zgodzie z art. 7 pkt 4 u. o. d. o. jest „administratorem danych” przetwarzanych w e-posterunku, tj. podmiotem decydującym o celach i środkach przetwarzania danych osobowych w tej aplikacji.

NIK ocenia jako nierzetelne niepodjęcie przez Komendanta do dnia rozpoczęcia niniejszej kontroli, działań mających na celu udostępnienie funkcjonariuszom najnowszej wersji aplikacji e-posterunek oraz przekazanie sześciu komputerów otrzymanych z KWP do obsługi e-posterunku osobom, które nie realizują żadnych zadań służbowych związanych z obsługą tego systemu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1.1 Realizacja w KMP projektów teleinformatycznych dotyczących SWD i e-posterunku.

1.1.1 SWD

Opis stanu faktycznego

Komendant decyzją nr 81/2011 z dnia 7.09.2011 r., w sprawie przydziałów odpowiedzialności w związku z wdrożeniem SWD w KMP określił m. in., termin wdrożenia do użytku SWD, do 31.12.2011 r. oraz wyznaczył lokalnych administratorów SWD (merytorycznego, technicznego i bezpieczeństwa informacji). Powyższy termin został dotrzymany.

[Dowód: akta kontroli nr 19 – 21]

W okresie objętym kontrolą KMP otrzymała 2 krotnie z KWP sprzęt potrzebny do obsługi SWD. W dniu 16.09.2011 r. otrzymano jedno stanowisko dostępne STG-20 (stacja tekstowo – graficzna) z oprogramowaniem. W styczniu 2012 r. otrzymano

³ Dz. U. Nr 100, poz. 1024.

i przekazano do Wydziału Prewencji jedno stanowisko dostępne STG 24 z wyposażeniem. Powyższy sprzęt jest używany na stanowisku dyżurnego i zastępcy dyżurnego.

[Dowód: akta kontroli nr 22 – 25]

W dniu 17.11.2011 r. Naczelnik Wydziału Prewencji KMP poinformował Komendę Wojewódzką Policji (KWP) o zakończeniu instalacji SWD na stanowiskach roboczych Służby Dyżurnej (SD) i zweryfikowaniu działania zainstalowanych tam aplikacji oraz o zakończeniu wprowadzania danych o sektorach, rejonach i obszarach dyspozycyjnych. Uruchomienie wersji produkcyjnej nastąpiło w grudniu 2011 r. przy udziale informatyków z KWP (przedstawiciele zespołu ds. wdrażania SWD). Aktualizacja aplikacji odbywała się przez Policijną Sieć Transmisji Danych (PSTD).

[Dowód: akta kontroli nr 28 – 36]

Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez podinspektora Arkadiusza Majewskiego – Zastępcę Komendanta, konsultowano z KMP funkcjonowanie SWD. W dniu 4 stycznia 2012 r. na polecenie I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy udzielono Naczelnikowi Sztabu Policji KWP w Bydgoszczy odpowiedź zawierającą informacje dotyczące problemów związanych z funkcjonowaniem SWD na stanowisku kierowania KMP we Włocławku. Część opinii w tym zakresie była przekazywana do KWP podczas rozmów telefonicznych lub podczas telekonferencji organizowanych przez Komendanta Wojewódzkiego Policji.

[Dowód: akta kontroli nr 643 – 646]

Według stanu na 05.11.2012 r. aplikacja SWD została zainstalowana na 11 stanowiskach dostępowych w Wydziale Prewencji KMP, przy czym 1 stanowisko było przeznaczone i zostało przekazane z KWP do pracy z systemem SWD, 7 komputerów przystosowano do SWD przez m.in. zwiększenie pamięci operacyjnej RAM, natomiast 3 komputery, na których jest zainstalowane SWD zostało przekazane z innych instytucji (prokuratura rejonowa, sądy) w formie darowizny. Powyższy darowany sprzęt został wycofany z tych instytucji w związku z wymianą na nowszy.

[Dowód: akta kontroli nr 22, 26 – 27]

W KMP 54 pracowników było upoważnionych do dostępu i przetwarzania danych w SWD. Jako docelowych użytkowników SWD przewiduje się na 122 funkcjonariuszy i pracowników.

[Dowód: akta kontroli nr 26 – 27, 37 – 43]

W badanym okresie pracownicy KMP, przeszkoleni w KWP, przeprowadzili następujące szkolenia w zakresie obsługi SWD:

- dla użytkowników końcowych SWD w KMP Włocławek w miesiącu październiku 2011 r. – dla funkcjonariuszy i pracowników cywilnych;
- szkolenia w KWP Bydgoszcz w dniach 5, 6, 7 grudnia 2011 roku dla użytkowników końcowych zgodnie z zakresem określonym w piśmie G-5862/11 z dnia 2 grudnia 2011 r. Sztabu KWP Bydgoszcz – szkolenie dla funkcjonariuszy,
- dla dodatkowo upoważnianych użytkowników, szkolenia prowadzone były na bieżąco.

Łącznie przeszkolono 66 osób w tym wszystkich (54) aktualnie posiadających dostęp do aplikacji.

[Dowód: akta kontroli nr 26 – 27]

Z wyjaśnienia G.O. eksperta zespołu organizacji służby i organizacji policyjnych Wydziału Prewencji KMP we Włocławku wynikało m.in., że podstawowym problemem

występującym przy wdrażaniu SWD jest sprzęt, który nie spełnia wymogów niezbędnych do funkcjonowania aplikacji. Ponadto wskazał min. na:

- niestabilność systemu (zdarzają się przypadki, że nie widać patrolu na jednym komputerze, gdy ten jest widoczny na innym),
- system został zbyt mocno rozbudowany o niepotrzebne w służbie dyżurnej informacje takie np. jak:
 - figurujące w module siły i środki zbędne informacje kadrowe o policjantach,
 - zbyt duża ilość generowanych informacji w raportach interwencji – (raport SWD – R-009) takie jak miary statusów i historia obsługi, które mogłyby być wykorzystywane dopiero w module analitycznym.

[Dowód: akta kontroli nr 44 – 48]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.1.2 E-posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy pismem z dnia 9 września 2010 r. (znak: Li-2007/10/0151/KO) poinformował o rozpoczęciu wdrażania elektronicznego modułu procesowego e-posterunek oraz m. in. poprosił o wyznaczenie lokalnych administratorów aplikacji (merytorycznego i technicznego), wyznaczenie sprzętu komputerowego i spowodowanie zainstalowania aplikacji (po otrzymaniu stosownych instrukcji i wytycznych) na komputerach wykorzystywanych do prowadzenia postępowań przygotowawczych. Do pisma załączono „Procedurę zgłaszania problemów”.

Komendant dwoma pismami z 14 września 2010 r. (znak: AG-457/10/0151/AJ) poinformował Naczelnika Wydziału Kryminalnego KWP o wyznaczeniu 2 merytorycznych (z Wydziału Kryminalnego i Wydziału dw. z Przystępczością Przeciwko Mieniu) i 2 technicznych (z Wydziału Administracyjno-Gospodarczego) – lokalnych administratorów aplikacji e-posterunek.

[Dowód: akta kontroli nr 49 – 54]

Według „Dowodów wydania” pracownicy KWP w dniu 19.05.2011 r. przekazali do KMP łącznie 7 komputerów przenośnych Durabook (z wyposażeniem) przeznaczonych do pracy w e-posterunku, z tego 3 przydzielono Wydziałowi dw. z Przystępczością Przeciwko Mieniu, 3 Wydziałowi Kryminalnemu i 1 Wydziałowi dw. z Przystępczością Gospodarczą.

W dniu 8 grudnia 2011 r. KMP otrzymała łącznie 33 komputery przenośne Lenovo (z wyposażeniem) z tego 26 przekazano w styczniu 2012 r. do pracy w Wydziałach Kryminalnym (10), dw. z Przystępczością Gospodarczą (3) oraz dw. z Przystępczością Przeciwko Mieniu (13). Pozostałymi 7 komputerami wyposażono podległe Posterunki Policji (po jednym na każdy posterunek). Sprzęt został rozdysponowany bez zbędnej zwłoki.

[Dowód: akta kontroli nr 24 – 25, 55 - 67]

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

W KMP aplikacja e-posterunek została zainstalowana łącznie na 83 komputerach z tego: na 33 laptopach lenovo, 7 durabookach oraz 43 stanowiskach stacjonarnych (stan na dzień 31.12. 2012 r.). Z tego w Wydziale dw. z Przystępnością Przeciwno Mieniu na 33 komputerach, w Wydziale dw. z Przystępnością Gospodarczą na 12 komputerach, a w Wydziale Kryminalnym na 23 komputerach. Pozostałe komputery z zainstalowaną aplikacją e-posterunek znajdowały się na podległych Posterunkach Policji. Liczba stanowisk dostępowych z zainstalowanym e-posterunkiem uległa zwiększeniu w trakcie kontroli, gdyż według stanu na dzień 14.11.2012 r. e-posterunek był zainstalowany na 66 (33 lenovo, 7 durabook oraz 26 komputerach stacjonarnych).

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 76, 667 – 676]

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Zastępcę Naczelnika Wydziału dw. z Przystępnością Przeciwno Mieniu w okresie od 1.01.2011 r. do 25. 10.2012. r. na ogółem 11072 postępowania prowadzone przez KMP 299 przeprowadzono przy pomocy aplikacji e-posterunek.

[Dowód: akta kontroli nr 77]

W kontrolowanym okresie przeprowadzono w KMP 3 szkolenia (w tym jedno 2 dniowe) w zakresie obsługi aplikacji e-posterunek. Szkolenia były prowadzone przez administratorów merytorycznych uprzednio przeszkolonych w KWP. Łącznie w szkoleniach wzięło udział 78 funkcjonariuszy (tym także ze służb operacyjno – rozpoznawczych). Według stanu na dzień 14.11.2012 r. spośród 112 użytkowników posiadających wówczas dostęp do e-posterunku 64 nie zostało przeszkolonych w zakresie podstaw jej funkcjonowania.

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 81, 667 – 676]

Dostęp do aplikacji e-posterunek posiadało łącznie (według stanu na dzień 31.12.2012 r.) 109 użytkowników (z Wydziałów: Kryminalnego, dw. z Przystępnością Przeciwno Mieniu, dw. z Przystępnością Gospodarczą oraz podległych Posterunków Policji). Wśród osób upoważnionych do e-posterunku nie było funkcjonariuszy Służby Drogowej.

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 76, 667 – 676]

Na dzień 31.12. 2012 r. na 37 komputerach zainstalowano wersję 2.0.0.8 (w tym na 34 równolegle z wersją 1.8.8.0), na 5 wersję 2.0.0.5 (równolegle z wersją 1.8.8.0.), na 34 komputerach wersję 1.8.8.0, a na 6 wersję 1.8.6.0. Sytuacja ta uległa znacznej poprawie podczas kontroli, gdyż w dniu 14.11. 2012 r. spośród 66 komputerów: na 6 była zainstalowana wersja 1.8.6.0, na 60 wersja 1.8.8.0, spośród których na 10 była również zainstalowana wersja 2.0.0.3, która jednak nie działała prawidłowo.

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 76, 667 – 676]

Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału AG w KMP Włocławek *nie podejmowano prób instalacji aplikacji e-posterunek na komputerach używanych przez służby ruchu drogowego, ponieważ nie otrzymano takich wytycznych. Jednostki komputerów zainstalowane w pojazdach służbowych nie spełniały i nadal nie spełniają warunków technicznych niezbędnych do instalacji ww. aplikacji.*

[Dowód: akta kontroli nr 722]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Wyniki kontroli wykazały, że od 24.07.2012 w Policyjnym Centrum Dystrybucji Oprogramowania była dostępna wersja 2.0.0.5. Natomiast według stanu na dzień 14.11.2011 nie była ona zainstalowana na żadnym komputerze przeznaczonym do pracy w e-posterunku. Powszechnie zainstalowaną wersją była 1.8.8.0 (preinstalowana na komputerach) lub 2.0.0.3 (na 10 komputerach). Przyczyną powyższego stanu był brak działań lokalnych administratorów technicznych, którzy powyższe tłumaczyli utrudnieniem w dostępności do komputerów oraz brakiem wyznaczenia terminu określającego zakończenie instalacji (uruchomienie) aplikacji. Osobami odpowiedzialnymi za powstanie powyższej nieprawidłowości, zgodnie z pismem AG-457/10/0151/Aj z dnia 14.09.2010 r. są lokalni administratorzy techniczni aplikacji e-posterunek.

Pani A.J. wyjaśniła, m.in. że: *Instalowana była aplikacja e-posterunek 2 w wersji 2.0.0.3, a na dysku sieciowym dostępna była aktualizacja do wersji 2.0.0.5. Proces aktualizacji przebiegał pomyślnie. Ponieważ nie nadano terminu, w którym mają się zakończyć prace instalacji ww. aplikacji, działania wykonywano w miarę dostępności komputerów. Laptopy są niezbędne do wykonywania czynności przez funkcjonariuszy w czasie pracy. Poza godzinami pracy policjantów są niedostępne. Natłok innych obowiązków administracyjnych także spowolnił proces prac instalacyjnych.*

Pan S. S. wyjaśnił, m.in., że: *Przewidywany termin zakończenia procesu instalacji wersji 2.0.0.8 aplikacji e-posterunek, to 31.12.2012 r. lub automatycznie jeżeli użytkownik skorzysta z aplikacji e-posterunek w wersji niższej.*

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 76, 667 – 696]

2. Stwierdzono ponadto, że 6 spośród 40 komputerów przekazanych z KWP, które były dedykowane do pracy w e-posterunku otrzymali funkcjonariusze z zespołów operacyjno- rozpoznawczych, którzy zgodnie z zakresem obowiązków nie prowadzą postępowań, w związku z czym nie są przeznaczeni do obsługi aplikacji e-posterunek. W trakcie kontroli powtórnie rozdysponowano sprzęt komputerowy i zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2012 jedynie 1 funkcjonariusz ze służby operacyjnej posiadał komputer przeznaczony do pracy z aplikacją e-posterunek. Zastępca Komendanta wyjaśnił m.in., że *osobami odpowiedzialnymi za dyspozycję komputerów w ramach komórek organizacyjnych są naczelnicy wydziałów. Nie miałem wiedzy, że komputery dedykowane do pracy w e-posterunku otrzymali funkcjonariusze służb operacyjno- rozpoznawczych. Po otrzymaniu powyższej informacji w dniu 5.12.2012 r. wydałem dyspozycję przekazania tych komputerów do służb dochodzeniowo- śledczych. Chciałbym dodać, że funkcjonariusze z zespołów operacyjnych podczas pełnienia dyżurów na terenie KMP przyjmują także zgłoszenia o popełnionych przestępstwach, a także przesłuchują świadków i przyjmują zeznania pokrzywdzonych w ramach tych zgłoszeń. Czynności te mogą być prowadzone przy wykorzystaniu e-posterunku.*

[Dowód: akta kontroli nr 68 – 76, 643 – 646, 667 – 676, 697]

1.NIK ustaliła, że 64 spośród 112 użytkowników aplikacji e-posterunek w Komendzie nie zostało przeszkolonych w zakresie jej funkcjonowania, co skutkowało brakiem wystarczającej wiedzy w tym przedmiocie przez osoby obsługujące program. Powyższe spowodowało, że obsługa aplikacji przez tych użytkowników była utrudniona i czasochłonna – co zostało udokumentowane podczas przeprowadzonych oględzin. W trakcie trwania niniejszej kontroli wprowadzono „Procedury z korzystania z aplikacji e-posterunek”, gdzie zawarto m.in. zapis, że „użytkowanie aplikacji e-posterunek możliwe jest po uprzednim przeszkoleniu oraz zapoznaniu z podręcznikiem użytkownika”.

[Dowód: akta kontroli nr 54, 68 – 81, 698 – 713]

2.Kontrola ujawniła nieprzestrzeganie procedury zgłaszania błędów aplikacji e-posterunek. Dwa zgłoszenia błędów związanych z funkcjonowaniem aplikacji e-posterunek z 26.09. i 10.10.2012 zostały wysłane bezpośrednio na adres administratora technicznego w KWP, podczas gdy zgodnie z „procedurą zgłaszania problemów” należało je wysłać na adres e-mail: e-posterunek-tech@bg.policja. Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli przez lokalnych administratorów technicznych wynika, że powyższa procedura, która stanowiła załącznik do pisma Li – 2007/10/0151/KO Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy z dnia 9.09.2010 r. nie została wprowadzona w KMP, co zdaniem NIK utrudnia skuteczne informowanie o błędach w działaniu aplikacji.

[Dowód: akta kontroli nr 49 – 52, 694 – 696, 711 – 721]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2 Wdrożenie w KMP projektów teleinformatycznych dotyczących SWD i e-posterunku.

1.2.1 SWD

Opis stanu faktycznego

Termin wdrożenia SWD w KMP określony na dzień 31.12.2011 r. został dotrzymany. Kontrolujący przeprowadzili oględziny 2 stanowisk dostępowych SWD w KMP, tj. w Wydziale Prewencji na stanowisku pracy dyżurnego oraz zastępcy dyżurnego.

[Dowód: akta kontroli nr 19 – 21, 26 – 27, 44 – 48]

W wyniku oględzin stanowisk służby dyżurnej w dniu 30.11.2012 r. w zakresie sposobu funkcjonowania SWD w KMP ustalono, że:

Aplikacja jest zainstalowana na dwóch stacjach dostępowych STG – 6 i STG – 7 znajdujących się na stanowisku Dyżurnego i Z – cy Dyżurnego Wydziału Prewencji KMP. Uruchomienie i logowanie do SWD odbywa się przy pomocy karty mikroprocesorowej i wbudowanego w komputer czytnika kart.

Na obu stacjach zainstalowane są niżej wymienione aplikacje:

- Windows XP (STG – 6), Windows 7 (STG – 7) oraz aplikacje pochodne,
- Kaspersky Anti-Virus (program antywirusowy) – baza wirusów z 23.11.2012 r.
- Lotus Notes 8.5 (program pocztowy),
- aplikacja BTUU (służąca do bezpiecznego połączenia z KSIP),
- ENCARD (Zarządca Kart),
- Microsoft Word – STG - 7,
- Libre Office – STG – 6.

System SWD nie jest podłączony do linii telefonicznej i nie wyświetla automatycznie numeru telefonu dzwoniącego. Wpisanie numeru telefonu następuje ręcznie. W trakcie oględzin funkcjonariusze przyjmowali realne zgłoszenia, a także przyjęli fikcyjne zgłoszenie od kontrolerów NIK.

Komputery nie miały możliwości połączenia z internetem (pracują w sieci PSTD). Istnieje możliwość połączenia z KSIP, a także istnieje możliwość przekształcenia zdarzenia SWD

w wydarzenie KSIP i bezpośredniego przekazania danych między SWD a KSIP. Jednak jak oświadczyli obsługujący, funkcja nie jest wykorzystywana z powodu utrudnionej edycji zdarzenia w KSIP. Prościej i szybciej jest wygenerować zdarzenie bezpośrednio w KSIP.

W module „Siły i środki” używana jest tylko zakładka „Dyslokacja służby”. Zakładka „Grafik służb” nie jest wykorzystywana z powodu braku funkcjonalności aplikacji, wprowadzanie danych jest trudne i czasochłonne, program generuje niepotrzebne zdaniem obsługujących, wielostronicowe wydruki.

Moduł „Blokady” nie jest wykorzystywany z powodu braku wprowadzenia punktów blokadowych.

Ewidencja upoważnień SWD prowadzona jest w formie papierowej.

[Dowód: akta kontroli nr 82 – 143]

W zakresie wykorzystywania przez kierownictwo KMP aplikacji SWD do sprawowania nadzoru nad służbami podległymi, ekspert zespołu organizacji służby i organizacji policyjnych Wydziału Prewencji KMP we Włocławku wyjaśnił, że: System SWD wykorzystuje się do rejestracji pracy zespołu dyżurnych, tj.:

- pełnej obsługi zdarzeń zgłaszanych przy pomocy telefonu 997 i 112,
- obsługi zdarzeń zgłaszanych przez interesantów przychodzących do tutejszej KMP,
- rejestracji przebiegu służby dyżurnej (interwencje, rejestr dokumentów przejmowanych).

Ponadto SWD służy do generowania raportów z przeprowadzonych interwencji przez Policję, które wykorzystuje się do prowadzonych postępowań oraz w celu udzielenia odpowiedzi instytucjom upoważnionym.

Dodatkową czynnością, do której służy SWD jest ewidencja patroli kierowanych do służby, którą w późniejszym czasie wykorzystuje dyżurny kierując odpowiednie patrole do zdarzeń zaistniałych na podległym terenie.

[Dowód: akta kontroli nr 44 – 48]

W KMP poza SWD wykorzystuje się także:

- EKSD – Elektroniczna Książka Służby Dyżurnego, a w niej takie moduły jak: elektroniczna książka osób zatrzymanych, rejestr osób stawiających się na dozory, rejestr przepustek, ewidencja psów służbowych wystawianych do służby w danym czasie na terenie województwa, komunikator wykorzystywany do komunikacji z jednostkami szczebla powiatowego.
- KSIP – rejestracja zdarzeń,
- rejestr zakazów stadionowych (ewidencja prowadzona ręcznie).

Powyższe funkcje nie są dostępne w SWD.

[Dowód: akta kontroli nr 44 – 48]

Z przeprowadzonych w KMP anonimowych ankiet użytkowników końcowych aplikacji SWD wynikało, że:

- 68,7% (z 48 ankietowanych funkcjonariuszy KMP we Włocławku) oceniło, że wprowadzenie aplikacji SWD nie przyczyniło się do usprawnienia ich pracy i podniesienia jej wydajności (31,2% oceniło, iż wdrożenie SWD usprawniło pracę i podniosło jej wydajność);
- 66,7% ankietowanych wskazało, że wdrożenie SWD nie spowodowało zmniejszenia ilości sporządzanej dokumentacji w formie papierowej (29,1% oceniło, iż wdrożenie SWD spowodowało zmniejszenie ilości sporządzanej dokumentacji w formie papierowej);

- 56,2% ankietowanych oceniło, że ilość i jakość sprzętu komputerowego w Komendzie nie jest wystarczająca do obsługi SWD (41,7% oceniła, iż ilość i jakość sprzętu komputerowego jest wystarczająca);
- 33,3% ankietowanych jednoznacznie oceniło SWD jako zły system, a odpowiednio 47,9% jako system średni i 14,6% jako system dobry.

W ankietach, funkcjonariusze KMP korzystający z SWD wskazywali w szczególności na następujące problemy związane z funkcjonowaniem tej aplikacji:

- konieczne szybsze (sprawniejsze) działanie SWD (uwaga zgłaszana dziesięciokrotnie);
- zbyt często system się blokuje, zawiesza się (uwaga zgłaszana siedmiokrotnie);
- uproszczenie systemu odnajdywania danych zdarzeń (sześciokrotnie);
- system powinien posiadać prosty moduł wyszukiwania zdarzeń podobny do EKSD(trzykrotnie);
- właściwe byłoby powrócić do książki EKSD, która w znaczny sposób usprawniała poziom pracy jednostki (trzykrotnie);
- brak automatycznego przypisywania ulic i rejonów (dwukrotnie);
- brak nazw miejscowości i ulic, niemożliwość wprowadzenia nazw spoza systemu (dwukrotnie);
- brak możliwości zmiany kolorystyki w systemie SWD-zbyt jaskrawa kolorystyka (dwukrotnie);
- przy pracy na jednej aplikacji brak możliwości pracy w innej aplikacji;
- uproszczenie systemu;
- system SWD zawiesza się, często trzeba czekać na jakąkolwiek reakcję systemu;
- w przypadku wyszukiwania interwencji brak możliwości pracy na bieżących interwencjach;
- brak możliwości korekty zdarzenia po zakończeniu oraz brak sprawdzeń wcześniejszych wpisów;
- zbyt duża ilość zakładek i kolumn służących do statystyk;
- czcionki są za małe;
- system nieprzyjazny dla operatora;
- system z uporem wprowadzany jest bez zasięgnięcia opinii użytkowników końcowych aplikacji lub wręcz ich uwagi nie są w ogóle brane pod uwagę;
- aplikacja posiada niepotrzebne zakładki typu grafik, gdzie w przypadku wydruku dla funkcjonariuszy generuje to dużą ilość dokumentacji papierowej;
- w aplikacji dodatkowo należy uwzględnić zakładki jak w EKSD (dozory policyjne, pomieszczenia dla osób zatrzymanych - ewidencja, przepustki z ZK);
- w aplikacji niepotrzebnie znajdują się informacje kadrowe o funkcjonariuszach;
- program w aktualnej wersji, połączony z modułem mapowym, którego uruchomienie planowane jest na listopad 2012 r. spowoduje zablokowanie łączy oraz samych komputerów;
- system mało czytelny i czasochłonny;
- posiadany przez jednostkę sprzęt komputerowy jest niewystarczający do obsługi tego systemu;

- w przypadku, kiedy funkcjonował system EKSD wprowadzenie nowego systemu uważam za bezcelowe;
- w chwili obecnej bez nowego sprzętu rozwijanie SWD jest bezcelowe – w danej chwili nie jesteśmy przygotowani do funkcjonowania tego systemu;
- usprawnienia wymaga automatyczne odświeżanie po wprowadzeniu nowego zgłoszenia nie ukazuje się ono automatycznie na ekranie i wymaga ręcznego odświeżenia.

[Dowód: akta kontroli nr 144 – 290]

Z wyjaśnienia G.O. – eksperta zespołu organizacji służby i organizacji policyjnych Wydziału Prewencji KMP we Włocławku wynika m.in., że aby system SWD w pełni funkcjonował przede wszystkim należałoby dokonać pełnej wymiany sprzętu przeznaczonego do pracy z systemem SWD, ponieważ aktualnie wykorzystywany spełnia jedynie minimalne wymogi. W przypadku dalszej rozbudowy aplikacji, będzie uniemożliwiał jej pełne wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem. Konieczna jest także wymiana lub modernizacja łączy pomiędzy KMP a serwerami, ponieważ w przypadku uruchomienia aplikacji związanej z obsługą modułów mapowych system będzie się zawieszał, co między innymi miało miejsce w trakcie szkolenia w Komendzie Głównej Policji.

Ponadto należałoby poprawić sposób generowania raportów, który nie wymagałby poświęcania tak dużo czasu w celu odnalezienia interesującej „nas” interwencji. W chwili obecnej w celu odnalezienia i wydrukowania jednej interwencji konieczne jest wygenerowania dwóch raportów, tj. R-23 i dopiero na jego podstawie raportu R-9, co w innych systemach nie było wymagane.

[Dowód: akta kontroli nr 44 – 48]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.2.2 E-posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

Oględzinami objęto 22 użytkowników pracujących na 19 komputerach w zakresie funkcjonowania w KMP e-posterunku, w następujących wydziałach:

- 4 użytkowników (3 laptopy) z Wydziału dw. z Przesłępczością Gospodarczą,
- 6 użytkowników (6 laptopów) z Wydziału Kryminalnego,
- 12 użytkowników (10 komputerów w tym 3 stacjonarne i 7 przenośne) z Wydziału dw. z Przesłępczością Przeciwko Mieniu,

Stwierdzono, że:

- 19 funkcjonariuszy pracowało w zespołach dochodzeniowo – śledczych, a 3 w operacyjno – rozpoznawczych,
- z 16 komputerów przenośnych w 4 przypadkach były to Durabook'i, a w pozostałych Lenovo L520,
- aplikacja e-posterunek była zainstalowana na wszystkich 19 komputerach, w wersjach 1.8.8.0 (18 przypadków) i 1.8.6.0,
- we wszystkich przypadkach numer użytkownika (login) i hasło zawierało po 6 znaków, zawsze były to cyfry,
- według oświadczenia użytkowników login i hasło były takie same i stanowiły numer identyfikacyjny funkcjonariusza,

- aplikacja była wykorzystywana w różnym stopniu przez 10 funkcjonariuszy, (45,4 %), począwszy od generowania nielicznych i pojedynczych druków poprzez zakładkę „Druki niepowiązane” do prowadzenia w zdecydowanej większości całych postępowań (3 przypadki),
- łącznie w aplikacji prowadzono 57 postępowań, zakończono 319 i wygenerowano 197 dokumentów przy pomocy zakładki „Druki niepowiązane”,
- poszczególne zakładki aplikacji zawierały: w kartotekach osób i pracowników 11 wpisów, w kartotekach instytucji 10 wpisów,
- kontrolowani funkcjonariusze prowadzili łącznie 545 postępowań, z tego 488 w tradycyjnej (papierowej) formie,
- 21 użytkowników przetwarzało na komputerach (za pomocą edytorów tekstów) dane osobowe w ramach prowadzonych spraw i postępowań, we wszystkich przypadkach komputery według oświadczenia użytkowników nie były wynoszone poza teren KMP, po pracy były one przechowywane w zaplombowanych pokojach,
- wszystkie komputery miały zablokowaną możliwość używania WiFi, Bluetooth oraz nie miały dostępu do Internetu, natomiast były podłączone do PSTD (wewnętrzna sieć policyjna),
- przeprowadzone testy umiejętności użytkowników SWD wskazały na niski poziom wykształcenia użytkowników,
- 16 użytkowników potwierdziło swój udział w szkoleniu dotyczącym aplikacji.

Dodatkowo stwierdzono:

● Funkcjonariusz K. A.

Na poddanym oględzinom stanowisku nie są prowadzone postępowania w aplikacji e-posterunek. Powodem jest pojawiający się komunikat i brak możliwości uruchomienia aplikacji. Próba uruchomienia nie powiodła się. Użytkownik oświadczył, że powyższy błąd był zgłaszany do administratorów technicznych. Obecna przy oględzinach administrator techniczna po dokonanych czynnościach zabrała komputer w celu usunięcia błędu.

● Funkcjonariusz I.D.

Nie są prowadzone postępowania przy pomocy tego programu. Przyczyną tego stanu zgodnie z oświadczeniem użytkownika był brak przeszkolenia w zakresie aplikacji e – posterunek. Użytkownik nie potrafił także wskazać osoby wyznaczonej w KMP do przeprowadzenia szkoleń kaskadowych w zakresie e-posterunku.

● Funkcjonariusz M. K.

Jak oświadczył użytkownik wcześniej prowadził postępowania przy pomocy aplikacji, ale po awarii dysku i utracie wszystkich danych, w tym prowadzonych postępowań, zniechęcił się. Jest możliwe zrobienie kopii zapasowej danych, ale na tym samym dysku, co zdaniem użytkownika, jest bez sensu, ponieważ przy awarii dysku, kopia zapasowa też ulega utracie. Powyższe potwierdziła obecna przy oględzinach informatyk stwierdzając, że nie ma możliwości dokonania kopii zapasowej na obcym (zewnętrznym) nośniku, a także na dysku sieciowym.

Komputer jest wykorzystywany przez 2 funkcjonariuszy, którzy posiadają odrębne konta w aplikacji. Stwierdzono, że mimo zalogowania użytkownika, w zakładce „Dokumenty niepowiązane” znajdowały się również dokumenty wytworzone przez drugiego użytkownika, tj. P.W. Próba podglądu, edycji lub usunięcia jednego z nich powiodła się. Każdą z tych czynności mógł wykonać użytkownik (M. K.).

● Funkcjonariusz P.B.

Jak oświadczył użytkownik aktualnie prowadzi łącznie 40 spraw w tym 1 w aplikacji e-posterunek. Pozostałe metodą tradycyjną (papierową) wykorzystując program MS Word. Tak mała ilość spraw prowadzonych w e-posterunku wynika ze specyfiki spraw, którymi się zajmuje.

● Funkcjonariusz M. C.

Przyczyną niewykorzystywania aplikacji są przede wszystkim:

- pracochętność wprowadzania danych,
- błędy w kwalifikacjach prawnych,
- brak możliwości edycji wytworzonego dokumentu,
- niezadawalająca szata graficzna dokumentów.

Dodatkowo użytkownik stwierdził, że program nie wykazuje jego stopnia służbowego i za każdym razem musi na wydruku dopisywać ten element. Kontrolerzy NIK zaproponowali sprawdzenie ustawień administracyjnych. Obecna przy oględzinach informatyk próbowała zalogować się na konto administratora, jednak jak oświadczyła, zapomniała hasła do tego komputera.

Kontrolerzy NIK zaproponowali edycję ustawień systemowych aplikacji, w wyniku której dopisano stopień służbowy użytkownika. Dodatkowo zasugerowano wpisywanie osób używając funkcji „Dodaj osobę”. Dzięki temu tak wpisana osoba pojawia się w zakładce „Kartoteka osób”. Próba wpisania powiodła się – w kartotece pojawiła się wpisywana przez użytkownika osoba.

● Funkcjonariusz P.Cz.

Brał udział w szkoleniu dotyczącym obsługi aplikacji, a dodatkowo szkolił się poprzez lekturę podręcznika dotyczącego e-posterunku.

● Funkcjonariusz A. Ł. (komputer używany wspólnie z funkcjonariuszem A.P.)

W chwili obecnej prowadzi łącznie 35 spraw wszystkie metodą tradycyjną (papierową). Wcześniej prowadził 2 postępowania e-posterunku, oba zostały zakończone z tym, że jednego nie mógł „zakończyć” w aplikacji z powodu braku opcji „umorzenie w trybie rejestrowym”. Od pewnego czasu nie używa e-posterunku, ponieważ występowały błędy w programie, brak jest możliwości dołączenia pism sporządzonych przez innych funkcjonariuszy, a generowanie pism w ramach prowadzonych postępowań jest czasochłonne i dłuższe niż w metodzie tradycyjnej.

● Funkcjonariusz A. P. (komputer używany wspólnie z funkcjonariuszem A. Ł.)

W chwili obecnej prowadzi łącznie 35 spraw wszystkie metodą tradycyjną (papierową). Ma założone konto w aplikacji, ale nie używa jej do prowadzenia postępowań. Dokumenty generuje na swoim komputerze stacjonarnym przy pomocy Libre Office. Stwierdził, że nawet gdyby miał zainstalowany e-posterunek na swoim komputerze, to i tak by go nie używał. Uważa, że praca w tej aplikacji jest czasochłonna, szczególnie wprowadzanie danych, dużą niedogodnością jest brak możliwości edycji.

Na pulpicie Windows znajdowała się również ikonka „e-posterunek 2”. Według oświadczenia użytkowników, nigdy tego programu nie uruchamiały. Próba uruchomienia powiodła się. Program automatycznie próbował ściągnąć najnowszą wersję aplikacji, jednak pojawił się komunikat o nieudanej aktualizacji. Po kliknięciu ikony „Anuluj” program uruchomił się, wersja 2.0.0.5. Wszystkie zakładki nie zawierały wpisów.

● Funkcjonariusze M. M. i E. S.

Jak oświadczyli użytkownicy aktualnie prowadzą odpowiednio 25 i 27 spraw, wszystkie w tradycyjnej (papierowej) formie wykorzystując program Libra Office, zainstalowany na komputerze znajdującym się w tym pokoju, do którego podłączona jest drukarka.

Urządzenie z zainstalowanym e-posterunkiem wykorzystywane jest tylko do sprawdzeń w policyjnych bazach danych. Problem pojawia się w momencie konieczności wydruku z tych baz, ponieważ nie jest podłączona drukarka. W takim przypadku użytkownik korzysta z innego komputera w innym pokoju.

[Dowód: akta kontroli nr 82 – 143]

Przeprowadzone w KMP anonimowe ankiety wśród użytkowników końcowych aplikacji e-posterunek wykazały m.in.:

- 100% (ze 101 ankietowanych funkcjonariuszy KMP) oceniło, że wprowadzenie aplikacji e-posterunek nie przyczyniło się do usprawnienia ich pracy i podniesienia jej wydajności,
- 100% ankietowanych wskazało, że wdrożenie e-posterunku nie spowodowało zmniejszenia ilości sporządzanej dokumentacji w formie papierowej,
- 80,20% ankietowanych oceniło, że ilość i jakość sprzętu komputerowego w Komendzie nie jest wystarczająca do obsługi e-posterunku, a 19,80 % oceniło, że ilość i jakość sprzętu komputerowego w Komendzie jest wystarczająca do obsługi e-posterunku,
- 51,9% ankietowanych oceniło e-posterunek jako system zły, 26,7% jako średni, a niespełna 2% jako dobrze funkcjonujący.

W ankietach funkcjonariusze KMP korzystający z e-posterunku, wskazywali w szczególności na następujące problemy związane z funkcjonowaniem tej aplikacji:

- system jest zbyt (czasochłonny), wolny (uwaga zgłaszana dziewięciokrotnie);
- brak możliwości edycji wytworzonych dokumentów (ośmiokrotnie);
- należałoby wprowadzić normalny edytor tekstu (pięciokrotnie);
- częste zawieszanie aplikacji (czterokrotnie);
- usprawnić trzeba przede wszystkim stabilność i wydajność systemu (czterokrotnie);
- w małych jednostkach (posterunkach) system pracuje bardzo słabo z uwagi na przestarzały sprzęt (stare komputery i wolne łącza internetowe) (trzykrotnie);
- należałoby poprawić, tj. (uaktualnić i uzupełnić) druki statystyczne (trzykrotnie);
- przy wykorzystaniu tej aplikacji wykonuje się dużo czynności zbędnych (dwukrotnie);
- system nie współgra z komputerami w KMP (dwukrotnie);
- baza aktów prawnych powinna być na bieżąco uaktualniana (dwukrotnie);
- należy zmodyfikować szatę graficzną druków (dwukrotnie);
- brak możliwości uzupełnienia postępowania o dokumenty wytworzone poza systemem (dwukrotnie);
- brak połączenia z KSIP (dwukrotnie);
- niedostateczna ilość szkoleń (dwukrotnie);
- nie usprawnia prowadzonych dochodzeń (dwukrotnie);
- brak dostępu do aktualizacji;
- system powinien być dalej rozwijany tak, aby można było przyjmować zdarzenia na miejscu bez pisania odręcznych protokołów;
- system jest zupełnie zbędny;
- brak backupu;
- system jest zbyt mocno rozbudowany;
- aplikacja nie zlikwidowała dokumentacji papierowej;
- szkoda pieniędzy podatników.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.3 Zabezpieczenie danych osobowych przetwarzanych w aplikacjach SWD i e-posterunek.

1.3.1 SWD

Opis stanu
faktycznego

Wraz z aplikacją SWD, KMP otrzymała opracowane na szczeblu KGP (pierwotna wersja z 2011 r. znowelizowana w kwietniu 2012 r.) dwa dokumenty dotyczące zabezpieczenia danych osobowych przetwarzanych w SWD. Pierwszy z nich to „Polityka bezpieczeństwa systemu wspomaganie dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji – poziom wysoki”, zwana dalej „Polityką Bezpieczeństwa SWD” oraz „Instrukcja zarządzania systemem teleinformatycznym przetwarzającym dane osobowe – system wspomaganie dowodzenia jednostek organizacyjnych Policji – poziom wysoki”, zwana dalej „Instrukcją SWD”. Polityka Bezpieczeństwa SWD oraz Instrukcja SWD były zgodne z „rozporządzeniem”.

Po przystąpieniu do fazy końcowej wdrożenia SWD we wszystkich jednostkach organizacyjnych Policji województwa kujawsko-pomorskiego, Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy polecił Komendantom Miejskim województwa kujawsko-pomorskiego sporządzenie stosownej dokumentacji oraz przyjęcie rozwiązań organizacyjnych zmierzających do wypełnienia postanowień ujętych w Polityce Bezpieczeństwa i Instrukcji SWD w postaci między innymi wyznaczenia lokalnych administratorów SWD.

W związku z powyższym, w ślad za decyzją nr 252/2011 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy z dnia 12 sierpnia 2011 r. w sprawie wdrożenia SWD w jednostkach organizacyjnych Policji województwa kujawsko-pomorskiego, Komendant wydał decyzję nr 81/2011 z dnia 7 września 2011 roku w sprawie przydziałów odpowiedzialności w związku z wdrożeniem Systemu Wspomaganie Dowodzenia w Komendzie Miejskiej Policji we Włocławku oraz w § 2 Decyzji Komendant wyznaczył w KMP lokalnych administratorów SWD:

- Merytorycznego – Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji KMP,
- Technicznego – starszego inspektora Zespołu Łączności i Informatyki Wydziału Administracyjno – Gospodarczego KMP,
- Bezpieczeństwa Informacji – starszego specjalistę Zespołu Łączności i Informatyki Wydziału Administracyjno – Gospodarczego.

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w Polityce Bezpieczeństwa SWD i Instrukcji SWD, Lokalny Administrator Merytoryczny SWD w KMP prowadzi wykaz pomieszczeń, w których przetwarzane były dane osobowe - Charakterystyka Obszaru Przetwarzania Danych Osobowych opracowana na potrzeby SWD, Ewidencję Udzielonych Upoważnień/Odwołań SWD oraz ewidencję oświadczeń zapoznania użytkowników SWD z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych w SWD, w tym Polityką Bezpieczeństwa SWD i Instrukcją SWD.

Wszyscy użytkownicy SWD zostali zapoznani z dokumentami dotyczącymi ochrony danych osobowych przetwarzanych w SWD, tj. z Polityką Bezpieczeństwa SWD oraz Instrukcją SWD oraz przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, a fakt zapoznania się dokumentowano w formie pisemnego oświadczenia podpisywanego przez każdego z użytkowników.

[Dowód: akta kontroli nr 637 – 642]

Przy korzystaniu z aplikacji SWD stosowano mechanizmy kontroli dostępu do przetwarzania danych w postaci kart mikroprocesowych i haseł. Każdy użytkownik posiadał własną dostępową kartę mikroprocesorową oraz indywidualne hasło dostępu. W systemie rejestrowany był dla każdego użytkownika odrębny identyfikator, system uniemożliwiał logowanie na jedno konto administratora dwóch osób. Urządzenia posiadały aktualne oprogramowanie antywirusowe o nazwie Kaspersky, z włączoną zaporą sieciową w ramach oprogramowania antywirusowego. Ponadto urządzenia komputerowe wykorzystywane do obsługi aplikacji SWD nie miały połączenia z internetem, połączone były jedynie z wewnętrzną siecią PSTD.

[Dowód: akta kontroli nr 82 – 143]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3.2 E – posterunek

*Opis stanu
faktycznego*

Administrator danych osobowych przetwarzanych w aplikacji e-posterunek, tj. Komendant Główny Policji nie opracował dokumentów wymaganych na podstawie art. 36 ust. 1-2 ustawy o ochronie danych osobowych oraz § 3 „rozporządzenia”, tj. polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych.

W KMP nie opracowano polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem informatycznym służących do przetwarzania danych osobowych w e-posterunku, ani innych odrębnych procedur w tym zakresie. Z udzielonych przez Komendanta wyjaśnień wynika, iż było to spowodowane faktem, że z jednostek nadrzędnych nie wpłynęło żadne polecenie dotyczące opracowania ww. dokumentów.

[Dowód: akta kontroli nr 596 – 597,651]

Oględziny 19 urządzeń komputerowych (w tym 16 komputerów przenośnych otrzymanych z KWP w ramach projektu e-posterunek) wykazały, że:

- we wszystkich przypadkach urządzenia mobilne nie miały ustawionego hasła w BIOS, które uniemożliwiałoby osobom nieupoważnionym uruchomienie systemu,
- aby uruchomić system Windows w laptopach należało wpisać hasło, które według oświadczeń użytkowników, zawierało od 9 do 18 znaków,
- wszystkie urządzenia miały zainstalowany program antywirusowy, z tym że w 13 przypadkach był to program Dr Web Scanner, a w pozostałych Kaspersky,
- bazy wirusów programu Dr Web Scanner: 22.11.2011 r. (9 przypadków) poprzez 18.01; 20.03; 28.08.2012 r. do 30.08.2012 r.,

- bazy wirusów programu Kaspersky mieściły się w przedziale 19.11.2011 r. (2 przypadki) poprzez 25.06. 2012 r. do 23.11.2012 r. (3 przypadki),
- w 13 komputerach (na 16) zainstalowano program TrueCrypt służący do szyfrowania danych zapisanych na dyskach (plików, folderów, partycji), jednak używany był tylko w 2 przypadkach,
- aplikacja e-posterunek była zainstalowana we wszystkich 19 komputerach, w wersjach 1.8.8.0 (18 przypadków) i 1.8.6.0,
- we wszystkich przypadkach numer użytkownika (login) i hasło zawierało 6 znaków, zawsze były to cyfry,
- według oświadczenia użytkowników login i hasło były takie same i stanowiły numer identyfikacyjny funkcjonariusza,
- we wszystkich przypadkach komputery według oświadczenia użytkowników nie były wynoszone poza teren KMP, po pracy były one przechowywane w pokojach zabezpieczonych plombami,
- wszystkie komputery miały zablokowaną możliwość używania WiFi, Bluetooth oraz nie miały dostępu do Internetu, natomiast były podłączone do PSTD (wewnętrzna sieć policyjna).

[Dowód: akta kontroli nr 82 – 143]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

*Ustalone
nieprawidłowości*

1. W przypadku objętych kontrolą komputerów, na których w Komendzie zainstalowano aplikację e-posterunek, nie zastosowano następujących zabezpieczeń technicznych wymaganych na podstawie art. 36 ust. 1 u. o.d.o. oraz Załącznika do „rozporządzenia”:

- we wszystkich 19 komputerach objętych badaniem hasło uwierzytelniające do systemu Windows było zmieniane rzadziej, niż co 30 dni, a w 13 przypadkach na 19 nie zawierało jednocześnie wszystkich wymienionych w „rozporządzeniu” elementów, tj. dużych i małych liter, cyfr lub znaków specjalnych. Loginy i hasła wszystkich 22 użytkowników e-posterunku, którzy mieli założone konta na ww. komputerach zawierały po 6 znaków i zawsze były to cyfry. Według oświadczenia użytkowników login i hasło były takie same i stanowiły numer identyfikacyjny funkcjonariusza. Hasła uwierzytelniające do samej aplikacji nie były zmieniane w ogóle od momentu pierwszego zalogowania użytkownika. Powyższe było niezgodne z wymogami w zakresie bezpieczeństwa określonymi w pkt IV ust. 2 oraz pkt VIII Załącznika do „rozporządzenia” oraz pozostawało w sprzeczności z obowiązującymi w Komendzie od 3 kwietnia 2012 r. „Zaleceniami dotyczącymi standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa stosowanych w Policji, w zakresie informatyki i łączności” opracowanymi w Biurze Łączności i Informatyki KGP (zwanymi dalej „Zaleceniami”). Ww. dokument odnosi się do zagadnień bezpieczeństwa sprzętu komputerowego stacjonarnego i przenośnego wykorzystywanego w jednostkach Policji, a nieobjętego innymi politykami. Tak więc, „Zalecenia” obejmują również komputery przeznaczone do pracy z aplikacją e-posterunek. Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale 8 wyżej przytoczonych Zaleceń, hasło do ochrony komputerów winno zawierać minimum 8 znaków. Takie same zasady obowiązują hasła do aplikacji.

- zainstalowane na 16 komputerach oprogramowanie antywirusowe było nieaktualne, co było niezgodne z pkt III ppkt 1 „rozporządzenia”.

2. W wyniku oględzin przeprowadzonych w dniach 24 – 29 listopada 2012 r., ustalono, że z wykorzystaniem niezabezpieczonych przed nieuprawnionym dostępem komputerów (brak wymaganej częstotliwości zmiany haseł do Windows, brak wymaganej formy i częstotliwości zmian haseł do e-posterunku, brak aktualnego oprogramowania antywirusowego), zostało przeprowadzone 319 postępowań, w ramach których przetwarzano dane osobowe realnych uczestników tych postępowań. Działanie to było niezgodne z art. 36 ust. 1 u. o.d.o. oraz Załącznikiem do „rozporządzenia”.

[Dowód: akta kontroli nr 82 – 143, 643 – 657]

W ocenie NIK podmiotem odpowiedzialnym za powstanie opisanych powyżej nieprawidłowości jest Komendant Główny Policji, który w zgodnie z art. 7 pkt 4 u. o. d. o. jest „administratorem danych” przetwarzanych w e-posterunku, tj. podmiotem decydującym o celach i środkach przetwarzania danych osobowych w tej aplikacji. Nieprawidłowości po stronie jednostki objętej kontrolą dotyczą natomiast niepodjęcia przez Komendanta Miejskiego działań mających na celu wyeliminowanie w podległej mu jednostce organizacyjnej Policji niezgodnego z obowiązującymi przepisami przetwarzania danych osobowych w aplikacji e-posterunek.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Komendanta Miejskiego Policji we Włocławku pełnili:

1. w okresie do 25 lutego 2011 r. mł. insp. Mirosław Wiśniewski,
2. w okresie od 26 lutego 2011 r. do 30 czerwca 2011 r. pełniącym obowiązki Komendanta był mł. insp. Robert Przybysz, który został powołany na stanowisko Komendanta od 1 lipca 2011 r. do 29 listopada 2012 r.

Obecny Komendant Miejski Policji we Włocławku został powołany na zajmowane stanowisko z dniem 30 listopada 2012 r., tj. po przeprowadzeniu przez kontrolerów NIK oględzin, w wyniku których ustalono powyższe nieprawidłowości.

[Dowód: akta kontroli nr 7-18]

Komendant Główny Policji, pismem z dnia 17 grudnia 2012 r., które do Komendy wpłynęło za pośrednictwem faksu w dniu 21 grudnia 2012 r., polecił Komendantowi, aby w przypadku ujawnienia faktu wpisywania autentycznych danych do aplikacji, spowodował trwałe ich usunięcie przez lokalnych administratorów technicznych.

[Dowód: akta kontroli nr 664 – 666]

Komendant Miejski Policji we Włocławku w dniu 21 grudnia 2012 r. polecił zaprzestanie korzystania z aplikacji e-posterunek do prowadzenia realnych postępowań.

[Dowód: akta kontroli nr 658 – 663]

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

Ustalenia kontroli wskazują, że w Komendzie nie wykonywano kopii zapasowych danych przetwarzanych w e-posterunku, do czego zobowiązuje pkt IV ust. 3 i 4 załącznika do rozporządzenia.

[Dowód: akta kontroli nr 643 – 651]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej

Izbie Kontroli⁵, wnosi o podjęcie działań organizacyjnych zmierzających do:

1. Przeszkolenia wszystkich użytkowników aplikacji e-posterunek w zakresie jej funkcjonowania.
2. Kontynuowania instalacji najnowszej wersji aplikacji e-posterunek na wszystkich komputerach przeznaczonych do pracy w tej aplikacji.
3. Wdrożenia procedury zgłaszania problemów dotyczącej aplikacji e-posterunek.
4. Kontynuowania procesu przekazania komputerów dedykowanych do pracy z aplikacją e-posterunek dla funkcjonariuszy ze służb dochodzeniowo – śledczych.
5. Podjęcia działań mających na celu zastosowanie środków organizacyjnych i technicznych w celu zabezpieczenia danych osobowych przetwarzanych na urządzeniach z zainstalowaną aplikacją e-posterunek, zgodnie z wymogami określonymi w art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

*Obowiązek
poinformowania*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia stycznia 2013 r.

Kontroler/Kontrolerzy
Artur Nierebiński
Starszy inspektor k.p.

Dyrektor
Delegatury NIK w Bydgoszczy
Jarosław Wenderlich

.....
podpis

.....
podpis

Artur Gackowski
Główny Specjalista k.p.

.....
podpis

⁵ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.